



Matjaž Koproj

INDIJSKI ODNOS DO HUMANITARNE KRIZE ROHINGYA MANJŠINE

Pomenljivost preteklih sporočil

Za boljšo predstavo o dogajanju v Mjanmaru, kjer se dogajajo najhujše oblike kršenja človekovih pravic, je potreben kratek pogled v zgodovino indijske podceline. Ugotovimo lahko, da ima teroriziranje Rohingya manjšine v Burmi (leta 1989 je vojaška hunta spremenila ime v države v Mjanmar) dolgo zgodovino, kar kaže, da je mjanmarska vojska že v samem začetku državne samostojnosti pripravila dolgoročen in zelo nasilen načrt za njihov izgon iz svojega ozemlja. Z različnimi oblikami pritiskov in šikaniranja se je začelo že v letu 1948, ko je ob nastanku Burme Rohingya manjšina želela imeti svojo samostojno državo, pod imenom Arakan, ki ne bi bila del budistične Burme. To se ni zgodilo in Rohingya manjšina si je s temi zahtevami zapečatila svojo usodo. Leta 1982 je vojaški režim, ki je po državnem udaru vodil Burmo od leta 1962, sprejel Zakon o državljanstvu, v katerem so navedene vse etnične skupine, ki so pred letom 1823 prebivale na ozemlju takratne Burme, in jim državljanstvo avtomatično pripada. Rohingya manjšine na tem seznamu med 137 navedenimi etničnimi avtohtonimi skupinami ni, ker ne morejo dokazati, da so njihovi predniki pred tem letom živeli na ozemlju takratne (in tudi sedanje) Burme.

Do prave eskalacije terorja je prišlo v devetdesetih letih prejšnjega stoletja, potem ko je vojaška diktatura leta 1989 preimenovala državo v Mjanmar in začela dosledno uporabljati Zakon o državljanstvu, po katerem člani 1,1 milijona velike Rohingya manjšine niso bili državljani



Mjanmara. Ker so bili pravno formalno tujci, jim je bilo zato bivanje v državi dovoljeno le na podlagi izdanih dovoljenj za prebivanje. V takratnem valu vojaškega nasilja je moralo 200 tisoč članov te manjšine pred ropanjem, posilstvi, versko nestrpnostjo, zaslužnjenjem in požiganjem njihovih vasi, pobegniti v sosednji Bangladeš. Kasneje je vojaška hunta dovolila precejšnjemu številu prebežnikov, da se vrnejo v njihove vasi, ker je spoznala, da čas za krvavo vojaško obračunavanje z drugače verujočo manjšino ni pravšnji. Že takrat so razumeli to, kar kasneje niso razumeli Hutujci v Ruandi in Srbi na Kosovu, da surovo uporabo vojaške sile proti nedolžni in neoboroženi Rohingya manjšini mednarodna skupnost ni pripravljena tolerirati.

Pravi trenutek za nadaljevanje svojega zločinskega početja so dočakali takrat, ko se je začelo v mednarodni skupnosti govoriti o tako imenovanju Globalni vonji proti terorizmu (War on Terror), saj jim je to omogočilo, da so lahko svoja zločinska homofobična dejanja prosti drugače verujoči muslimanski Rohingya manjšini zakrili pod krinko domnevnega boja proti islamskim teroristom. Ko so leta 2012 v državi Rahkine, kjer Rohingyi živijo, izbruhnili nemiri, je Tatmadaw na deste tisoče članov Rohingya manjšine pregнал iz njihovih vasi ter jih zaprl v koncentracijska taborišča pod pretvezo, da to počnejo zaradi lastne varnosti. V očeh svetovne javnosti je Tatmadaw, ki ni pobijal članov Rohingya manjšine, ampak se je odločil (zaradi njihove lastne varnosti za njihovo internacijo), dokazoval svojo dobronamernost in skrb za varnost omenjene manjšine. Tako obrazložitev je večina strokovnjakov s področja varstva človekovih pravic tudi sprejela kot nekaj pozitivnega ter tega njihovega okrutnega in nečloveškega ravnanja ni obsodila kot primer očitnega dejanja genocida. Iz njihovih pozitivnih odzivov je Tatmadaw prepoznal uporaben vzorec, ki ga je začel uporabljati v nadaljevanju svojega načrtnega preganjanja Rohingya manjšine. Z različnimi zločinskimi oblikami grobega nasilja je začel manjšino terorizirati in jo prisilil, da so njeni člani začeli množično bežati v sosednji Bangladeš, ki jih je bil edini med vsemi sosedomi Mjanmara pripravljen sprejemati na svoje ozemlje.



Zločinsko ravnanje Tatmadawa se je še stopnjevalo v letih 2016 in 2017, ko so vojaki svojo brutalnost proti Rohingya manjšini znova prikazali kot njihov prispevek globalnemu boju proti mednarodnem terorizmu, v katerem je bila posebej izpostavljena pripadnost teroristov muslimanski veroizpovedi. Zdaj je Tatmadaw navajal, da se tudi v Mjanmaru borijo proti muslimanskim teroristom, pripadnikom muslimanske teroristične skupine ARSA (Arakan Rohingya Salvation Army, ki naj bi se po navedbah ARSA borila za pravice Rohingya manjšine), saj naj bi le ta na njihovem ozemlju sejala teror med civilnim prebivalstvom. Rohingya manjšino so tudi obtožili pomoči tej teroristični organizaciji in začeli nanjo stopnjevati pritisk, požigati njihove vasi, pobijati civiliste, mučiti ujetnike, posiljevati ženske in dekleta. Take razmere so dodatno pospešile množičen beg Rohing preko meje v sosednji Bangladeš, kjer bo konec leta 2017 že več kot 600 tisoč beguncev.

Rohingya manjšina je sicer verjela v demokratizacijo Mjanmara in upala, da jim bo ta proces vrnil pravice in prinesel mir v njihove vasi in kraje. Veliko so pričakovali tudi od sedanje voditeljice civilne veje oblasti Aung San Suu Kyi in njeno stranko NLD (National League for Democracy), ker so mislili, da lahko prinese mir v Mjanmaru. Toda Aung San Suu Kyi je bila ves čas neodzivna in je šele pred kratkim, zaradi negodovanja mednarodne skupnosti, obiskala državo Rahkine, kjer pa ni niti enkrat omenila imena Rohingya manjšine in brutalnega pregajanja, ki ga slednja doživlja. Tudi svetovna skupnost je še vedno povsem nemotivirana za morebitne bolj konkretne posege, ki bi zaščitili človekove pravice Rohingya manjšini. Zaenkrat ji namenja le pakete s hrano, kar med tistimi, ki so še ostali v svojih vaseh, povzroča razočaranje in jezo. Zato ne preseneča, da najbolj pogumni med njimi, ki še niso zapustili Mjanmara, svetu sporočajo "da Rohingya manjšina rabi varnost, ki jo lahko zagotovijo tuje države in ne hrane, ker nas ta ne obvaruje pred zločinskim terorjem Tatmadawa".



Indijska neodzivnost na najhujšo humanitarno krizo v njeni sosesčini

Ko govorimo o tragediji Rohingya manjšine, moramo poudariti, da ta, zaradi njihovega dolgotrajnega nečloveškega trpljenja in načrtnega kršenja človekovih pravic, ni zgolj notranji problem Mjanmara. Posledice je čutiti tudi izven meja Mjanmara, saj se zaradi razsežnosti humanitarne krize ustvarja nestabilnost in ogroža varnost v sosednjih državah ter širše v regiji. Zato je bilo upravičeno pričakovati, da se bo tudi uradni New Delhi dejavneje vključeval v reševanje te človeške tragedije, ki se odvija na državnih mejah in se odločno zavzemal za prenehanje brutalnega ravnanja Tatmadawa. Toda indijska politika ostaja tiho, je zelo zadržana in nenaklonjena odločnejšemu vključevanju v reševanju tragične problematike Rohingya manjšine v sosednji državi. V tej zvezi velja omeniti malo znano dejstvo, da so po sklepu vlade vsi prebežniki Rohingya manjšine, ki pred grozodejstvi Tatmadawa prebežijo v Indijo, obravnavani kot ilegalni begunci, ki jih morajo indijski varnostni organi takoj vrniti nazaj na ozemlje Mjanmara. Ta odločitev indijske vlade nam najbolj nazorno ponazarja indijski pogled na grobo kršenje človekovih pravic Rohingya manjšine, ki se dogaja v sosednjem Mjanmaru.

Zato tudi ne preseneča, da je ob svojem septembrskem obisku v Mjanmaru indijski PV Modi na skupni tiskovni konferenci z gostiteljico Aung San Suu Kyi med drugim tudi izjavil, "Smo partnerji in skupaj z vami delimo zaskrbljenost ob izgubi številnih življenj mjanmarskih varnostnih organov in nedolžnih ljudi, ki so posledica dejanj terorističnih skupin v državi Rahkine". O nasilju nad manjšino Rohingya, ki se dogaja na njegovem pragu in ga izvajajop mjanmarski represivni organi, pa ni rekel niti besede. Še več, tudi indijski PV Modi imena Rohingya ni niti enkrat izrekel. Je pa napovedal razvojno pomoč, vključno s programi obnove v državi Rahkine, kar naj bi bilo koristno za Rohingya.



V mednarodnih odnosih ni naključij. Zato se moramo vprašati, zakaj tak odnos indijske vlade do grobega kršenja človekovih pravic v njeni neposredni soseščini, saj je Indija v preteklosti v drugih primerih vedno pokazala pripravljenost in naklonjenost reševanju podobne problematike. Vzroki za tako kontroverzno stališče indijske vlade so trije. Prvi vzrok za takšen odnos do beguncev Rohingya manjšine je tesno povezan z vprašanjem indijske nacionalne varnosti. Manjšina je muslimanske veroizpovedi in Indija je zgodovinsko zelo občutljiva na globalno grožnjo, ki jo predstavljajo različne muslimanske teroristične skupine, kot sta ISIS in Al-Qaeda ter tiste, ki se nahajajo v Pakistanu. Po zadnjih dogodkih v Mjanmaru pa mednje uvrščajo tudi ARSA, za katere vzpon v Indiji dolžijo pakistanski Inter Service Inteligence (ISI), ki predstavlja novo teroristično grožnjo Indiji. Od tod izhaja tudi varnostna zaskrbljenost v Indiji, saj se bojijo, da bi lahko prišlo do poskusov oboroževanja podobnih skupin tudi med Rohingyi v Indiji. Zato je sodelovanje med sosednjima državama na področju boja proti terorizmu, v katerega oboji uvrščajo tudi teroristično skupino ARSA v Mjanmaru, tudi v indijskem interesu.

Drugi vzrok za indijsko odbojnost pri vključevanju v iskanje rešitev v tem tragičnem dogajanju, velja omeniti dejstvo, da je za Indijo Mjanmar njihovo okno za njeno geostrateško večjo prisotnost v regiji jugovzhodne Azije, kjer leži velikanski indijski interes, saj Indija ne želi vpliva v regiji prepustiti tam čedalje bolj prisotni Kitajski. Zato so dobri odnosi z Mjanmarom potrebni in je iz tega razloga korektno bilateralno sodelovanje Indije s to sosedo tako pomembno.

Tretji vzrok velja omeniti še indijski zgodovinski spomin, ki zadeva multilateralne odnose v regiji in tudi vpliva na indijsko podporo režimu v Mjanmaru. Indija se dobro zaveda zgodovinskega dejstva, da je v 80 letih prejšnjega stoletja, ko je ostro nastopala proti vojaškemu režimu v Mjanmaru, slednjega usmerila v naročje Kitajske, kar pa ni bilo niti takrat, še manj pa zdaj, v indijskem strateškem interesu. Da se to ne bi ponovilo, je bil New Delhi primoran sprejeti



realnost trenutka in nadaljevati s podporo vojaškemu in civilnemu režimu v tej državi, da ne bi ponovil stare napake in dovolil Kitajski še močnejše utrditi vpliv v Mjanmaru.

Zaradi analitične korektnosti presoje indijskih pogledov na dogajanje v Mjanmaru velja na konca dodati, da Indija ni povsem preslišala negodovanja delov mednarodne skupnosti in svojih sosed, predvsem Bangladeša, ki postaja v zadnjem času vedno glasnejše. Da bi nekako ublažila tudi kritike dela domače javnosti v zvezi s svojim odnosom do problematike Rohingya manjšine, se je indijska vlada odločila za vključitev v nekaj splošnih humanitarnih potez mednarodne skupnosti, kot so, povečanje humanitarne pomoči Bangladešu v hrani in materialu ter se med zadnjimi tudi pridružiti resoluciji UNCHR-ja, ki predvideva preiskavo zločinov Tadmadawa nad pripadniki Rohingya manjšine v Mjanmaru. To sicer predstavlja dobrodošlo podporo velike sosednje države razkrivanju zločinov nad Rohingya manjšino, ki se že desetletja dogajajo na obmejnem področju v tej južno azijski regiji, vendar v ničemer ne spreminja temeljnih podlag indijskega odnosa do tragedije Rohingya manjšine, ki tako ostajajo iste.